

DELAVSKA POLITIKA

Izida dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.

Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —

Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.

Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petina enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 51

Sobota, 29. junija 1935

Leto X

Prva izjava predsednika nove vlade

Takoj po sestavi nove vlade je predsednik in zunanji minister dr. Stojadinović dal Avali kratko izjavo glede nalog, ki jih prevzema vlada.

Krizo vlade je povzročil razvoj razmer v notranji politiki. Vlada je bila sestavljena po posvetovanjih s predstavniki vseh političnih skupin.

Nova vlada je imenovana v znamenju pomiritev ter so v njej člani prejšnje vlade in tudi člani opozicije, oziroma neaktivni politiki. S tem hoče vlada razširiti osnovo, da doseže harmonično zblizanje vseh konstruktivnih sil.

Nova delovna vlada računa na sodelovanje z narodno skupščino.

V novi vladi je sedem bivših radikalov (dr. Stojadinović, Stošović, Stanković, Štefanović, Komnenović, Bobović in Janković), dva nepolitika (gen. Živković in dr. Letica), en S. L. S. (dr. Korošec), en nacionalist (dr. Auer), en hrvatski desident (dr. Vrbanić), en pristaš hrvaške kmetiške stranke (Preka) ter dva muslimana (dr. Spaho in dr. Behmen).

Važnejših prejšnjih političarjev ni v vladi, kar bi utegnile pomeniti, da je nova vlada posredovalka med ekstremi, dokler dozore razmere za aktiviziranje močnejše meščanske koncentracije.

Delavstvo, dasi je mogočen in važen faktor v državi, na te dogodke nima direktnega vpliva, vendar javno priznava potrebo konsolidacije in pametne socialnogospodarske politike. Odločno je treba izpremeniti strašno eksploatacijsko politiko proti delovnemu narodu, ki se je vodila zadnja leta, dasi ne more ozdraviti gospodarskih razmer, marveč jih le poslabšati, ker je konzument steber vsakega naprednega gospodarstva.

To načelo zmaga tudi pri nas. Potrebna pa je tudi uvidevnost vseh onih političnih faktorjev, ki bodo sodelovali pri akciji pomirjenja, da je le prava demokracija in socialna uvidevnost temelj zdrave konsolidacije.

Nemirna Francija

Fašistična nevarnost v Franciji

V Franciji so močno narasle fašistične organizacije, ki jih podpirajo klerikalni nacionalisti in kapital. Ponovno se je vlada bavila z vprašanjem razpusta fašističnih zvez, toda to se ni zgodilo, ker imajo v protidemokratskih strankah oporo. Kakor poroča socialistični »Populaire« je na seji ministrskega sveta dne 21. t. m. odločno zahteval minister Herriot, da vlada končno odpravi desničarske oborožene zveze. Če bi se to ne zgodilo, je zagrozil Herriot, bo njegova stranka v kratkem izstopila iz vlade s svojimi sto poslanci.

Vlada je zahtevala odgoditev razprave o tozadavnem poročilu poslanca Chauvina, na kar predlagalci niso pristali.

Izvajanja Herriota so napravila na predsednika republike mogočen vtisk. Francija se bo pa morala odločiti, ali je zrela, da čuva svojo staro demokracijo in svoj politični prestiž, ali pa se bo znašla pred notranjepolitičnimi in zunanjepolitičnimi težavami, h katerim bi mnogo pripomogli tudi nedovršeni uspehi v evropski pomirjalni politiki.

V nove politične razmere

Vse kar hočemo imeti, si bo treba priboriti

Imenovanje vlade dr. Stojadinovića pomeni konec stanja, ki je trajalo nad šest let in je kakor mora tlačilo vse naše javno življenje. Ustvarjen je prehod iz diktature v nove politične razmere.

Dogodki zadnjih dni zaslužijo vso pozornost in je zlasti delavstvo poklicano, da budno spremlja bodoči razvoj.

Zaenkrat še ni točno znano, kaj vlada namerava. Ker bo to povedala šele v svoji deklaraciji, s katero se bo predstavila Narodni skupščini, ki je sklicana za 4. julija.

Likvidacija starega stanja zahteva predvsem spremembo zakonov, ki omejujejo državljanske svoboščine in so dedščina diktature. Tu je predvsem zakon o tisku, zakon o društvih, političnih strankah in posvetih ter končno volilni zakon za parlament in senat.

Nova vlada, ako bo hotela varovati ustavni značaj, bo imela prijetno nalogo, da vse to zahteva od parlamenta in senata, ki sta bila izvoljena pod popolnoma drugačnimi političnimi prilikami in bosta s svojim pristankom na nov volilni zakon takorekoč podpisala svoj testament.

Človek, ki ne pozna prilik, ki jih je ustvarila diktatura z izločitvijo političnih strank, bi mislil, da je kaj takega prosto nemogoče. Kdor pa ve, da je stari parlament likvidiral Uzunovića in instaliral Jevtića, tudi ne bo dvomil, da bodo tisti, ki so bili do včeraj z Jevtićem, danes v veliki večini pritrtili Stojadinoviću. Poročila iz Beograda vedo povedati, da je Jevtićev poslanski klub v popolnem razsulu in da mu bo ostalo zvestih komaj 50 poslancev, med njimi zemljoradnički disidenti, z Vojo Lazićem na čelu. Proti novi vladi je tudi par poslancev, ki so znani kot »jugofašisti«, ne da bi jih kdo smatral za resne.

Še pred sklepanjem o novem volilnem zakonu bo vlada morala zahtevati od parlamenta dvanajstine do konca marca 1936. Vse ostale važnejše zadeve pa bodo pridržane novemu parlamentu. Da bo doba sedanjega parlamenta silno kratka, sledi že iz tega, ker Maček in njegova skupina, ki podpira novo politično koncepcijo, v sedanjem parlamentu ne gre.

Paralelno z obnovo političnega življenja pričanja tudi doba obnavljanja političnih strank, čijih predstavniki so že sodelovali pri reševanju sedanje krize. Pobljže o tem bo povedal zakon, ki ga vlada namerava uveljaviti. Govori se pa, da bodo tvorile politično koalicijo konservativne smeri: radikali, SLS in muslimani, torej skupina, ki je sedaj na vladi. Druga politična skupina bi bila: hrvatska seljačka stranka in samostojni demokrati, zemljoradniki (Joca Jovanović) ter demokrati (Davidovićeve smeri). Ni izključeno, da se bodo hotele obdržati tudi tvor-

be polpretekle dobe kot JNS (Uzunović), Hodžera in pa Jevtićeva skupina, ki bi utegnile sestaviti kakšno skupno nacionalno stranko.

Za socialistično delavstvo in delovno ljudstvo sploh je samo ob sebi razumljivo, da bo v danem momentu stopilo na plan in se kot politična sila skušalo uveljaviti.

Pri sedaj nastalih spremembah socialistično delavstvo ni prišlo do tega, da bi povedalo svoje mnenje. Vzrok leži v tem, da skupine meščanskih strank smatrajo likvidacijo medsebojnih sporov za izključno svojo lastno zadevo. To pa še ne pomeni, da delavstvo pri reševanju plemenskih in verskih diferenc in notranje ureditve države, torej pri reševanju vprašanj, ki jih ni bilo mogoče rešiti z diktaturo, v bodoče ne bo imelo svoje besede. Narobe nikakor ni izključeno, da mu bo prav v tem oziru pripadla še važna naloga.

Čeprav delavstvo na sporih, ki so jih imeli meščanske stranke med seboj, in ki so privedli do diktature, ni bilo udeleženo, je pa vendar

nosilo vso težo strašnih posledic,

ki so radi tega nastale, zato bo že v bodoče moralo paziti, da v tem trenju nasprotnih si mnenj, zavaruje lastno kožo — politične svoboščine in socialne ter gospodarske pravice vseh izkoriščanih.

Ob zaključku teh razmotiranj je treba povedati tudi še to-le: Nastale spremembe v našem političnem življenju so posledica odpora velike večine nepokvarjenih ljudskih množic proti ignoriranju svoboščin in ljudske volje. Šele ta, največkrat tihi in pasivni odpor, je privedel mero-dajne faktorje do spoznanja in prepričanja,

da je ljudstvo v državi prvi in edini faktor in da mu edinemu gre beseda.

Od nadaljnega zadržanja ljudskih množic zavisí tudi odgovor na vprašanje, da-li se bo naše življenje razvijalo v pravcu resnične demokracije in nepotvorjenega parlamentarizma, ali pa bomo ostali na pol poti. Napačno bi bilo čakati, da bi kaj takega prišlo samo ob sebi, ali da bi prinesli vse to voditelji.

Demokracija zahteva sodelovanja vseh in neprestan boj za uveljavljanje čim večjih svoboščin in pravic, političnih, socialnih in gospodarskih.

V tem smislu je treba iti na delo ter s šolanjem, politično izobrazbo in neprestanim gibanjem širokih množic delovnega ljudstva

za ideale socializma

utirati pot iz prehodnih razmer v bodočnost, ki naj bo tudi v naši državi delovnega ljudstva.

Novi bani

Dr. Puc v Dravski banovini in Dr. Kostrenčić v Savski banovini pojedeta

Iz Beograda poročajo, da bodo v kratkem času izmenjani bani, predvsem pa bana dr. Puc v Dravski in dr. Kostrenčić v Savski banovini. Dr. Puca bo nasledil menda dr. Natlačen, če ne dr. Gosar ali pa dr. Lovrenčić.

Spremembe v centralnem dopisnem uradu

Dosedanji šef centralnega dopisnega urada Teofil Gjurović je bil razrešen in na njegovo mesto postavljen dosedanji šef centralnega informacijskega oddelka Pera Ivanović.

Novi šefi ministrskih kabinetov

Za pomočnika zunanjega ministra je imenovan dosedanji šef protokola dr. Dragan Protić, za kabinetnega šefa ministra za zgradbe pa beograjski advokat Štefan Popović.

Nad 20 bilijonov dinarjev za oboroževanje v 1934

Letno poročilo Društva narodov je te dni izšlo. Iz poročila je razvidno, da so glavne svetovne države 1934 porabile za obrambo pol bilijona dolarjev več, kakor so potrošile prejšnje leto.

Rusija ima največjo vojsko od vseh drugih dežel na svetu, ker ima oboroženih nad en milijon vojske. Ameriška vojska šteje sedaj 137.689 oseb, ki se pa zviša na 439.240 mož, če se združi z nacionalno gardo in njeno rezervno. Japonska ima 299.824 vojakov in 19.399 častnikov, Francija 550.678 vojakov, Nemčija 102.000 vojakov, Italija 390.000 (po starejših podatkih), Velika Britanija brez kolonij 465.620 vojakov. To je stanje rednih vojsk. Fašistične države imajo pa še druge vojaške korporacije.

Oboroževanje v letu 1935 se je pospešilo in bo nedvomno doseglo do 30 bilijonov dinarjev stroškov za vojske in oboroževanje.

Strašne so te številke, ki pijejo kri narodov!

Eden v Rimu

Angleška vlada je poslala Edena v Rim, da se razgovarja z Mussolinijem o evropskem položaju in o italijansko - abesinskem sporu. Po dolgoletnih konferencah je Eden povedal časnikarjem, da sta glede Evrope Eden in Mussolini soglasna. O razgovorih o abesinskem vprašanju je pa molčal, kar pomeni, da državnika v naziranjih ne soglašata.

Italija zahteva protektorat nad Abesinijo in del pokrajin. Anglija na to zaradi svoje varnosti in iz gospodarskih razlogov ne pristane. Vojna med Italijo in Abesinijo je skoraj neizogibna.

Verjetno je, da Anglijo v to borbo ne bo direktno posegla, diktirala pa bo po končani vojni mir Italiji in Abesiniji ter odškodninske pogoje.

Splošna vojna dolžnost v Avstriji

Avstrijska vlada je sklenila, uvesti splošno vojaško dolžnost. Doslej je imela v zmislu mirovne pogodbe plačano vojsko, največ 30.000 mož.

Kdaj bo Jugoslavija priznala Rusijo?

Čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš je v Moskvi obljubil, da bo izkusil izposlovati priznanje Rusije v Jugoslaviji. Od držav male antante samo še Jugoslavija Rusije ni priznala. Čim bo Jugoslavija priznala Rusijo in stopila z njo v diplomatske

zveze, bodo v Evropi samo še štiri države, ki Rusije niso še priznale. Te so: Švica, Holandija in Portugalska. Za Belgijo pa je že razgovarjal socialistični minister Vandervelde s predstavnikoma Rusije radi obnovitve odnosajev.

O skrajšanju delovnega časa

Neumljiva trdoglavost delodajalskih zastopnikov na mednarodni konferenci dela.

Na zaključni seji mednarodnega urada dela v Ženevi dne 25. t. m. je bil v razpravi načrt mednarodnega dogovora o skrajšanju dela v petih industrijskih panogah. Štirje načrti so bili po dvakratnem glasovanju odklonjeni, in sicer za železno in jeklarško industrijo, za stavbstvo, javna dela in premoševnike. Sprejet je bil samo načrt dogovora za steklarske peči z 72 proti 34 glasom. In še o tem načrtu so morali trikrat glasovati, ker sta pri prvih dveh glasovanjih manjkala dva glasa do veljavne dvetretjinske večine. Uspeh je bil dosežen šele na najodločnejši protest čehoslovaške delegacije, ko je ugotovila, da sta bila med odklanjajočimi delodajalskimi glasovi šteta dva preveč, dasi sta se glasovanja vzdžala.

Po tem sklepu je vladalo na konferenci razumljivo nerazpoloženje. Delavski delegat s. Jouhaux (Francoz) je ostro obsodil in kritiziral delovanje konference. Priznati se pa mora, da je italijanski vladni delegat de Michelis podprl zahtevo ter se trudil, da pride razprava o skrajšanju delovnega časa prihodnje leto še enkrat na razpravo konference v drugem čitanju. Delodajalski delegati trdijo, da bi bilo še prekmalu v imenovanih industrijah uvesti štirideseturni delovni teden.

Za nas je ta trditev neumljiva. Če je nad dvajset milijonov delavcev brez dela, potem je skrajšanje delovnega časa nujno, ne pa prezgodnje. Razmere in razlika v razvoju industrije v posameznih deželah te zahtevne ne more odtehtati.

Heroji, na noge!

Takrat, kadar najbolj pritiskata teror in reakcija, je najbolj potreben odpor in boj proti obema. V zgodovini je bilo vedno tako, da je terorju in reakciji sledil odpor v tej ali oni obliki. Prav pogostoma je prišlo do evolucionističnih, pa tudi terorističnih revolucij. V prejšnjih dobah, ko je bila kultura človeštva še na nizki stopnji, na duhovno revolucijo niti misliti ni bilo. Odločevala je namreč povsod brahijalna sila, pohlep po oblasti brez moralne ali demokratične primesi.

Danes, vsaj pravimo tako, je človeštvo kulturno. Več ve, več razume in lahko vodi svoje borbe ne le z brahijalno silo, ampak tudi s svojim razumom, smotrene s svojo pametjo. Zlo pa je, da si je nasprotnik socialne pravice v teku dobe osvojil ne le bogastvo, ne le vladohlepje, ampak tudi vse pomočke, s katerimi lahko s silo strahuje človeštvo. Nasprotnik ni demokratičen, ni socialen. Z orožjem, ki je edino v njegovih rokah, brani svojo posest in oblast neoziraje se na potrebe delovnega človeštva.

Delavstvu potemtakem ostane samo eno važno in glavno orožje:

velika njega kulturna misija, s katero mora prodreti med narodi do takega viška, da bo zmagal duh nad brahijalno silo in terorjem.

Ne mislimo s tem, da naj delavstvo opusti boj za svoje socialne pravice. O ne! Nasprotno! Prav kulturnemu boju delavstva delajo nasprotniki največ ovir. Z brutalno silo so zatrli delo po nekaterih državah, misleč, da se duha in ideologijo socia-

lizma s silo da zatreti, ne da bi se pravile kričeve krivice. Tudi vso vzgojo mladine vodijo danes kapitalistične države v pravcu, da odvrnejo mladino od resnih življenjskih vprašanj. Zabave, uniforme, šovinizem, to so piča za mladino, ki jo popolnoma onesposablja za družabno praktično življenje. Tako vzgojena mladina ne more razumeti socialnih problemov, ker so jim popolnoma tuja stvar. Parade, pomp, osebni kult namreč, še nikdar niso pospeševali razuma in pameti. Ustvarjajo le tope črede brez možganov, brez načel in brez spoznanja bitnosti človeka.

Grozovit je položaj, grozovita bodočnost, če ne bi imeli vere v kulturo človeštva. Tu, delavci, sodrugji, je treba zastaviti vse sile. Vršiti je treba kulturno misijo.

Učiti, izobraževati, odvracati človeštvo od praznih fraz, širiti z besedo, s tiskom delavsko in socialistično prosveto.

Vsak prečitani delavski list naj roma dalje iz rok v roko.

Sirimo to kulturo doma, v družbi, na izletih. Tudi na kmete in med obrtnike mora naša živa in tiskana beseda, da zdramimo v bedi umirajoči narod, ki komaj čaka na tolažilno pomoč, sočutni nasvet.

Preganjali nas bodo, vlačili po ječah. Tako je delala reakcija vedno. Heroji delavskega gibanja, boritelji za politično in socialno svobodo, se pa tega niso nikdar bali. Zakaj naj se bojimo mi v kulturni dobi preganjanja in trpljenja?

Heroj se bojuje in se ne boji, ker se bojuje za — pravico!

Naslednji dan je uprava izdala razglas:

»S pomočjo delavoljnih rudarjev se je zopet pričelo z obratom. Kdor se v treh dneh ne javi na delo, se bo smatral odpuščenim.«

Niso se javili. Rogali so se razglasu: »Vseh ne morejo odpustiti. Potem bi morali zasuti tudi jame.«

Vendar se je četita stavkokazov z vsakim dnem večala. Mnogi so se groznje z odpustom res ustrašili, zlasti taki, ki v celotnem obratu niso bili neobhodno potrebni. Marsikoga je prisilil glad, to se pravi tarnanje žen in otrok. Opazovalo pa se je nekaj posebnega: večine med stavkokazi niso tvorili oni pristni rudarji, tu naseljeni, od rudarjev rojeni in na rudniku vzgojeni, ki jim je bil rudnik edini vir sredstev za življenje, ne, ti so vedno bolj občutno pomanjkanje hrabra, celo s humorjem prenašali. Mnogo je bilo celo žena, ki so same bodrile svoje može k vztrajanju, kadar se jih je hotela polasčati malodušnost. Vsi ti so se že davno prištevali k veliki proletarski armadi in so se dobro zavedali, da je edino njihovo orožje solidarnost. Ne, teh pravih, poklicnih

Na tabor delovnega ljudstva v Celju!

(Važna navodila vsem izletnikom.)

Prehrana

Glede prehrane smo sklenili z večino gostilničarjev pogodbe. Zato bodo ostali, ki se za hrano niso prijavi, dobili prav težko kosilo, če ga pa bodo dobili, bo pa zelo drago, ker je Celje letovičarsko mesto. Zato naj vsak udeleženec, ki se za hrano ni prijavil vzame jedi s seboj.

Naša čast zahteva, da pogodbe z gostilničarji točno izpolnimo. Izdali bomo samo toliko nakazil, kolikor jih bomo v naprej plačali. Zato pa mora imeti centrala »Svobode« takoj vsa naročila za kosila in pa tudi denar. Na kasnejša naročila se ne moremo ozirati. Zato naj nam vsi zletni odbori takoj sigurno vse pošljejo in naj upoštevajo, da je čas kratek; mi moramo namreč takoj nato natisniti nakaznice, razdeliti udeležence na gostilne ter poslati nakaznice posameznim okrožnim odborom.

Kosilo se bo moralo radi premajhnih lokalov vršiti v 2 izmenah. Prva izmena dobi kosilo od 12.—13. ure (nakaznice so za prvo izmeno bele barve), druga izmena pa dobi kosilo od 13.—14. ure (nakaznice so rdeče barve). Okrožni in krajevni zletni odbori bodo dobili nakaznice po pošti pravčasno, da jih bodo že doma razdelili med prijavitelje. Pri razdeljevanju nakaznic pa naj upoštevajo sledeče: nakaznice rdeče barve (2. izmena od 13.—14. ure) naj dajo predvsem pevcem, sportnikom in tistim, ki bodo šli gledat sportne prireditve; to pa zato, ker bo trajala pevska vaja najmanj do 1/3. ure prav toliko časa pa bodo trajale tudi sportne prireditve.

Na vsaki nakaznici bo napisan hotel ter ura kosila.

Pevska vaja

Vsi pevci, ki nastopijo, se morajo udeležiti pevske vaje, ki se bo vršila ob 1/3 11. uri dopoldne na Glaziji. Pevci so prav tako kakor odbor centrale, zletna pisarna in reditelji glavni sotvorci zleta, zato dopoldne niso prosti. V slučaju dežja se bo vaja vršila v istem času v Narodnem domu. Vsak pevski odsek bo takoj pri prihodu v Celje dobil reditelja (njegov znak: bel trak na rokavu), ki bo zboru na razpolago za vse informacije in ki bo tudi sicer skrbel, da se bo nastop kakor prihod k vaji v redu izvršil. Vsi pevci iste podružnice naj bodo zmeraj skupaj! Prav tako bo takega reditelja dobila tudi vsaka godba.

Znaki

so že izdani in so prav lepi. Okrožnim odborom smo jih že razposlali. Da bomo v sprevedu vsi enaki, naj si vsak udeleženec pripne zletni znak z iglo na levi raver pri suknjiču. Vsakdo naj si znak pripne doma že zjutraj.

Zletna pisarna poroča:

Godbe in pevski zbori morajo skrbeti, da se preko popoldanskih ur posamezni godbeniki oz. pevci ne porazgube, ker bi potem skupni pohod na zletišče ne funkcioniral. Načelo naj velja, da se zberejo vsi člani iste godbe ali pevskega zbora v tisti gostilni, kjer so obedovali oni, ki so si naročili kosilo pri Zletni pisarni.

Poset gostilen, kavaren in obrtnih lokalov. Vsak izletnik naj smatra za vprašanje svoje proletarske časti in discipline, da obišče le one lokale, ki so si pribavili od zletne pisarne zletni znak, ki je naslednji: Plakat, ki ima na zgornji polovici natisjen trioglat znak z geslom »Svoboda«. Na spodnji polovici pa besedilo: Dobro došli!

Nogometni brzoturnir bo odigran, kakor smo že zadnjič javili, na Glaziji in ne na Skalni kleti. Med turnirjem igrata izmenoma promenadni koncert, godba jeseniških kovinarjev in godba iz Trnovelj.

Skupni pohod na zletni prostor se bo vršil popoldne z začetkom ob 14.30 uri od

Posebni vlaki

Posebni vlaki so naročeni v Celje iz sledečih krajev:

Iz Jesenic. Odhod iz Jesenic 4.45; povratek iz Celja ob 24. uri. Postanki: Slov. Javornik, Žirovnica in Lesce-Bled.

Iz Kranja. Odhod iz Kranja ob 6. uri (ne preje radi zveze s Tržicem); povratek iz Celja ob 21.30. Postanek: Škofja Loka.

Iz Ljubljane. Odhod iz Ljubljane ob 6. uri; povratek iz Celja ob 22. uri. Postanki: Devica Marija v Polju, Zalog, Laze, Litija.

Iz Maribora. Odhod ob 8. uri (radi zveze s Koroško); povratek iz Celja ob 21.45. Postanki: Tezno, Pražersko.

Iz Prevalj. Odhod ob 5. uri; povratek iz Celja ob 21. uri. Postanki: Guštanj, Dravoograd, Slovenjgradec, Mislinje in Šoštanj.

Otroci od 4.—10. leta starosti plačajo na posebnih vlakih četrtinsko vozno ceno, od desetega leta naprej pa prav toliko kakor odrasli (t. j. polovično).

Železničarji plačajo rezijsko vozno ceno; vendar pa se ta cena ne šteje v najmanjšo ceno, ki se mora plačati za posebni vlak.

Vsak okrožni odbor izda vsem izletnikom, ki bodo potovali s posebnimi vlaki, potrdila. En del potrdila velja za vožnjo tja, drugi del pa za vožnjo nazaj. Poleg te karte bo dobil vsak izletnik na vlaku od potnega maršala še posebno železniško kontrolno karto, ki je ne sme izgubiti ali v Celju na postaji oddati, ker velja ta karta za povratek s posebnim vlakom.

Vsak vlak mora imeti po železniških predpisih potnega maršala, ki je odgovoren železniški upravi za red pri vstopu in med vožnjo. Potni maršal naj si za vsak vagon izbere še posebnega reditelja. Vsak vlak bosta spremljala 2 direkcijska uradnika. Vsak vlak mora imeti in kupe rezerviran kot sanitetni oddelek. V tem oddelku naj bodo v sanitetski službi verzirani sodrugji, ki naj imajo pri roki: jod, konjak in nekaj obvez.

Potni maršal mora paziti, da se zaseda vlak od spredaj proti koncu. Poslednji vagoni morajo biti rezervirani za zletnike, ki vstopajo na vmesnih postajah.

Kar se tiče polovične vožnje za izletnike, ki bodo potovali z rednimi vlaki, smo jo vnovič v Beogradu urgirali, pa še zmeraj nismo dobili odgovora. Iz bližnjih krajev organizirajte avtobuse (Ptuj, Slov. Bistrica, Hrastnik) ali pa vozove (lojtnice).

Za naše vlake smo tudi urgirali tretjinsko vozno ceno, pa prav tako nismo dobili odgovora.

Spored bomo objavili v prihodnji številki.

grenadirskega mostu po Bregu proti mestu, čez Kapucinski most, po Razlagovi ulici, čez Krekov trg, na Askerčevo ulico, do Mariborske ceste, kjer se obrne nazaj po Kralja Petra cesti, ter Prešernovi ulici na Glazijo. Izletniki se priključujejo pohodu na kraju, ki je najbližji lokalu, kjer so obedovali. Priključek se izvrši vedno na koncu spreveda.

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanu, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjič. — Uprava.

Tone Maček:

177

Slučaj Kumbergera

»Saj res! Pojdimo pogledat!«

»Naj bo pri stroju kdor hoče, ne sme spuščati!«

Del množice se je odtrgal in tekel proti strojnemu poslopju, da bi preprečil spuščanje. Pred vrati je stal orožnik z naperjenim bajonetom. Rudarji so kleli. Nekateri so splezali na bližnji plot, da bi videli kdo je pri spuščalnem stroju. Čudili so se. Poleg strojnika je stal drug orožnik.

»A taka je ta stvar! Dobro so jo pogruntali.«

»Pa s tem si ne bodo dosti pomagali. Kaj pa jim če tista peščica stavkokazov. Kvečjemu, če napolni prazne vozičke, kolikor jih je, potem pa itak ne more naprej. Izsipavati nima kdo, separacija stoji.«

»Kaj pa, če spravijo tudi separacijo v tek?«

»Se jim ne bo posrečilo. Dnevni so vsi z nami.«

»No ja, čez nekaj dni se bo izkazalo. Mogoče se pa stavka že prej konča.«

rudarjev med stavkokazi ni bilo dosti. Večino stavkokazov so tvorili kmečki sinovi, mali kmetje in bajtarji iz bližnje in daljnje okolice, ki jim je dajalo delo pri rudniku samo postranski zaslužek. Ti bi se za časa stavke lahko mirnega srca umaknili v svoje kočje in na svoje domove, ne da bi se jim bilo treba bati, da bi mogli gladu poginiti. Doma so imeli krompir in fižol, zelje in nekaj vreč žita, v svinjaku je krulil prašiček, ki ga bodo zaklali k praznikom, in v hlevu je mukala krava, ki je dajala mleko.

Da, ti bi se čisto lahko zaprli čez zimo v svoje kočje in hiše, pa čeprav bi stavka trajala do Velike noči. Pa ravno te, posili knape, si videl vsak dan na rudniku, kako so vsepovsod poizvedovali, vsepovsod vohali, lazili okrog stanovanj paznikov, se stiskali ob zidu pred upravnim poslopjem in čakali, da se pojavi na vratih eden izmed nadzornikov, inženjerjev, ali pa sam ravnatelj. Če so videli prihajati mimo kakega rudarja-domačina, ki so o njem vedeli, da je solidaren v stavki, ali pa celo kakega člana stavkovnega odbora, so se kakor podlasice hitro skrili za prvi vogal. Bili so srečni, če jim je

kdo samo pomignil in ravnateljovi agenti so imeli z njimi lahko delo. Šli bi na delo tudi, če bi jim plačali samo polovico tega, kar so prej zaslužili. Prijeli so za vsako delo, brez ugovaranja, ki jim ga je uprava hotela dati, a bili so tudi ravno oni, ki so najbolj kritizirali delovanje rudarskih zaupnikov, ki »si ničesar ne upajo in nič ne dosežejo«, čeprav bi imeli najmanj pravice kritizirati, ker niti eden ni bil član zveze rudarjev in ni niti vinarja prispeval k borbi za boljše življenske pogoje.

Po prvem tednu se je France odločil, da se pelje domov. »Tu moram na dolg živeti,« je dejal Janezu, »doma pa se preživim zastonj. Kakor izgleda, še ta teden tudi ne bo nič.«

»Skoraj gotovo. Družba ne pusti in rudarji tudi ne. Posredovanje rudarskega glavarstva ni uspelo. Sedaj je na vrsti deželna vlada. Če tudi ona ne uspe, bo proglasila vsedržavna rudarska unija solidarnostno stavko. To je pa že bolj resna zadeva in tu bo morala država sama poseči vmes. Pred koncem drugega tedna še ne bo nič.«

»Pridem prihodnjo nedeljo zvečer nazaj. Če bi pa že prej kaj bilo, mi pa piši.«

Doma in po svetu

Špetir je izbruhnil med slovenskimi poslanci. Nekateri so za to, da bi se naj podpiralo dosedanjo vlado, en del pa je temu nasproten in se baje ogreva za opozicijo. Ko bi se vršile nove tajne volitve, pri katerih bi narod lahko svobodno spregovoril, kaj misli o poslancih, ki so bili izvoljeni pri zadnjih volitvah, bi bilo špetira hitro konec, ker bi nobeden izmed sedanjih poslancev ne prišel več tako poceni do poslanskega mandata. Ta špetir nam pa tudi prikazuje, kako škodljivo je, ako se narodu ne da možnost opredelitve po političnih strankah, ki zastopajo idejna načela in so tudi nositeljice neke politične morale.

Po šestih letih fraziranja so se morali najbolj zakrknjeni sovražniki strank prepričati, da so bivše razpuščene stranke postale na prejšnjem in ne samo, da so obdržale svoj vpliv med ljudstvom, temveč so ga celo še ojačile. Ves nepopisen teror, ki so ga v tem času izvajali razni patentirani, nad stoodstotni patrijoti in posamezni pristaši fašističnih in JNS skupin ni zamogel preusmeriti zdravih idejnih smeri, ki koreninijo v narodu. O krivicah, ki so se vršile v imenu lažnjivega patriotizma in šovinističnega nacionalizma, bi lahko zlasti mnogo povedali naši železničarji, ki so bili po denunciacijah preganjanji.

Polijski zapori se praznijo. Te dni so bili po nalogu notranjega ministra izpuščeni iz policijskih zaporov vsi oni, ki so bili obsojeni radi prestopkov polit. značaja, zlasti na Hrvaškem in v južnih krajih države po zakonu o notranji upravi. Skupno je bilo izpuščenih nad 1000 oseb.

Nizke delavske mezde in reklama. V nedeljskem »Slovincu« objavljajo neki povlaščenec graditelj iz Ljubljane otvoritev svoje tehnične pisarne in samostojno vodstvo gradbenega podjetja. Omenja vse stvari, ki jih bo vršil in pravi: »Vsled nizkih cen materiala in delavskih mezd bom izvrševal vsa dela po konkurenčnih cenah.« Tako je torej podjetnik se hvali z nizkimi mezdami svojih delavcev in pravi, da mu bodo te omogočile konkurenčne cene. Daleč smo že prišli — da se celo v inseratih ljudje ponašajo s tem, da svoje delavce nizko plačujejo in bodo zaradi tega kakemu bogatinu ali premožnežu — saj drugi itak nimajo denarja za take stvari — lahko ceneje postavili hišo ali vilo ali kaj podobnega. Kar je preveč, je preveč — treba bo že napraviti konec tej čudni, nečloveški mentaliteti ljudi, ki menijo, da bodo s tem — vabili. Potrebno bi bilo, da se takemu podjetniku da na take objave edino pravičen odgovor vseh — ignoriranje.

Dr. Ludvík Czech zopet predsednik nemške soc. dem. stranke na Čehoslovaškem. Strankini zbor nemške soc. dem. stranke, ki se je vršil v Brnu, je bil v nedeljo zaključen. Za predsednika stranke je bil izvoljen zdravstveni minister dr. Czech, ki je bil v prejšnji vladi minister socialnega skrbstva, ter je v vladi izvojeval odlične socialnopolitične uspehe, o katerih smo poročali tudi mi.

Protestna stavka na Poljskem. Poljski socialisti so priredili enodnevnostno protestno stavko proti nameravani reakcionarni volilni reformi, ki jo hoče uveljaviti poljska klerikalna zlahta. Stavke so odredili po pokrajinah za pondeljek, torek in sredo, ki so lepo uspele.

Celjski izlet v čeških listih

Soc. dem. dnevnik »Právo Lidu« v Pragi je prinesel v sredo poseben članek pod naslovom »Dan kulture slovenskih socialistov v Celju«, v katerem obširno poroča o položaju socialistov v Jugoslaviji in v zvezi s tem o važnosti in programu celjskega zleta »Svoboda«. Iz članka posnemamo, da je povabila »Svoboda« na zlet tudi soc. organizacije, centralo Delavske akademije, Strokovnega združenja CSR in Delavskega Televizijskega Udruženja. V isti številki prinaša »Právo Lidu« tudi daljši članek svojega zunanega-političnega urednika J. V. o »poslanstvu nove jugoslovanske vlade«. Članek na večjih mestih povdarja važnost jugoslovanske socialistične stranke pri konsolidaciji notranjih razmer v Jugoslaviji ter upa, da se bo Jugoslavija čimprej vrnila v normalen in demokratičen red.

IZ NAŠIH KRAJEV

Ljubljana

Doba resolucij se mora nehati

Ljubljanski trgovci so imeli v nedeljo občni zbor Združenja trgovcev, na katerem so razpravljali o svojem položaju. Na zborovanju so povedali tudi nekaj števil, ki so jako značilne. Tako je povedal poročevalec, da znaša ljubljanska trošarina na leto na vsakega prebivalca povprečno Din 300. Dalje je ljubljanska carinarnica prejela 1928 od industrije in trgovine 134 milijonov, leta 1933 pa le še 67 milijonov dinarjev. Temu je krivo zniževanje plač uradnikom, seditev industrije v okolico ter draga elektrika v mestu. Ljubljana plačuje (poleg drugih davčnin) 45% doklad, Beograd, ki je cenejši, le 25%. Ljubljana pa plačuje še 58% banovinske doklade, ki je Beograd nima. Od 310 milijonov direktnih banovinskih davkov znaša zemljiški davek le 30 milijonov.

Ves drugi davek plačajo industrija in obrtništvo.

Sedemnajst let že sklepamo resolucije. Zadnji čas je, da doba resolucij neha. Preiti se mora k praktičnemu delu za izboljšanje razmer.

Isto se godi z delavskimi resolucijami. Tu je treba solidarnega krepkega poudarka, kakor smo že večkrat opozarjali delavce, nameščence, male kmetiče in obrtnike.

Trgovci so govorili seveda na zborovanju tudi o težkočah, o katerih smo mi že ponovno povedali, da jim je glavni vzrok razvoj kapitalizma. Tu pa posamezni »samostojni« stanovi ne morejo mnogo opraviti in imajo dolžnost, da vprašanje temeljitejše prouče.

Maribor

ZAUPNIKI, ki še niso obračunali nabiranih pol za celjski zlet, naj jih vrnejo najkasneje do torka, dne 2. julija 1935. Po tem datumu se vsled tehničnih zaprek ne more sprejemati nobenih prijavljencev več. — Zletni odbor Maribor.

Zrtev poklica. Dne 25. t. m. je umrl na posledicah zastupitve s plinom, kurjač žel. plinarne s. Avgust Juhart. Pogreb splošno spoštovanega sodruga bo dne 28. t. m. ob 3. uri popoldne na radvanjskem pokopališču. Preostalim naše sožalje.

Otvorite delavski azil! Že lansko leto v jeseni je bila v Gregorčičevi ulici dograjena stavba s posojilom borz dela, namenjena za delavski azil. Medtem ko se je tukaj borza dela že vselila lansko leto v svoje nove prostore, pa lokali, ki so namenjeni za delavski azil še vedno niso otvorjeni. Menda ni potrebno posebej naglašati, kako nujen potreben je baš v Mariboru delavski azil, zato je tembolj nerazumljivo, zakaj se ne izrabijo prostori v svrhu, za katere so bili zgrajeni. Prosimo merodajne činitelje, predvsem mestno občino, da zadevo pospešijo.

Nova banovinska taksa, ki je bila pred kratkim predpisana za letake znaša 50% poviška na dosedanjo državno takso. Letake je treba torej odslej kolekovati z kolekom za Din 1.50. Medtem pa ko se lahko nabavijo koleki za državno takso poljubno v vsaki trafiki, se dobijo banovinski koleki samo pri okrajnem glavarstvu (soba 33). Ta postopek je nerazumljiv. Saj morajo nekateri hoditi celo več ur daleč v Maribor, da zamorejo s tem zadostiti zakonitimi predpisi. Mislimo, da je hotela banovinska uprava z uvedbo kolekov povečati svoj vir dohodkov, zato nikakor ni umestno, da je tako težko priti do njih.

Zakaj ravno, če je lahko krivo? V Magdalenskem predmestju je nastalo mnogo novih ulic, ki pa so nekatere tako čudno

krivčaste, kakor pot na Kalvarijo, čeprav je teren ugoden, da bi bile ulice lahko kakor na šahovnici. Predvsem velja to o Aljaževi in Primorski ulici, kjer ni bilo prav nič treba delati krivulj, saj je svet med Tržaško in Jadransko ulico raven in v pravilnem četverkotu. Tudi Radvanjska cesta bi bila lahko bolj ravna. Srednji vek si je lahko privoščil slikovite krivulje, današnji moderni promet pa zahteva preglednost cest in ulic na večje daljave.

792 prizivov so vložili mariborski davkoplačevalci proti odmeri osnovnega davka. Davčni predpisi so izkazovali v našem mestu 57,037.840 Din, kateri znesek pa je že davčni odbor znižal na 46,807.700 Din, reklamacijski odbor pa je odpisal še okrog 6 in pol milijona dinarjev.

Kongres gluhozemeljcev. V času od 3. do 6. avgusta t. l. se bo vršil v Mariboru kongres gluhozemeljcev.

200 srednješolskih dijakov je te dni položilo zrelostne izpite na mariborskih srednjih šolah.

Vpisovanje v I. razred II. deklisčke meščanske šole se je vršilo minuli četrtek. Sprejemalo se je samo učenke, ki so dovršile 4. in 5. razred osnovne šole brez slabe ocene. Redno vpisovanje se bo vršilo v jeseni 2. in 3. septembra.

Zadruga »Mariborski teden« bo postavila ob zidu Unionske pivovarne prodajne paviljone. Z gradbenimi deli je bila poverjena tvrdka inž. Jelenc in Šlajmer.

Riziko dela. V tekstilni tvornici Hutter in drug se je minuli torek težko ponesrečil tkalec Eduard Rebernjak. Pri opravljanju svojega dela je po nesrečnem naključju prišel z roko v stroj, ki mu je zmečkal dlan. Zdravi se v splošni bolnici. — Minulo sredo pa je istotako po nesrečnem naključju v tovarni Hutter zdrobil stroj roko delavcu Francu Ferencu. Poškodba je tako huda, da bo ponesrečeni bržčas za dolgo dobo nesposoben za delo.

Ilirija : Svoboda

v nedeljo ob pol 6. uri prvenstvena tekma pri Magdalenskem parku. Najvažnejša tekma sezone

Trbovlje

Diskusija o delavskem gibanju

V torek, dne 25. t. m. se je vršila diskusija o delavskem gibanju v Delavskem domu v Trbovljah. Čeravno je bila nezgodna vročina, je bila dvorana polna. Že dnevni red je bil zanimiv, ker je med našim delavstvom vse polno mnenj o delavskem gibanju in ker je bilo potrebno, da se iz tega labirinta najde najbližnja in najsigurnejša pot. S. Arh je v pravilno usmerjenem govoru povdaril načelne smotre delavskega gibanja. Pri tem je tudi prečital dopise, ki so jih pisale neke tukajšnje bivše odbornice zveze delavskih žen in deklet v Črno, kjer so hvalile zastopnike fašističnih organizacij in grajale vse delavske zaupnike in funkcionarje svobodnih marksističnih organizacij. Upamo, da je sedaj te demagogije konec in da je laž udarila nazaj obrekljivke same.

S. Pliberšek je poročal o intervencijah, vlogah in brzojavah, ki so se podvzele oziroma odposlale na merodajna mesta glede zaposlenja rudarjev.

S. Murn je pravilno povdaril, da delavstvo ni dovolj točno informirano o najvažnejših delavskih vprašanjih, ker čita meščanske časopise, ne pa delavskih, v katerih se obravnavajo važni delavski tu- in inozemski problemi.

Zanimiva in karakteristična je tudi ugotovitev, da se je glavne in najbolj postrvovalne zaupnike denunciralo na rudarsko glavarstvo in se je denuncijante na diskusiji ugotovilo. Svoje denuncijantstvo denuncijanti že obžalujejo. Če jim bo pa delavstvo vse njihove podlosti odpustilo, je pa drugo vprašanje.

K besedi so se oglasili tudi drugi, ki so pa ponavljali več ali manj že izgovorjene besede.

Diskusija je trajala polne tri ure in je doprinesla v marsikaterem oziru razčiščenje.

Podpora rudarjev. Na prošnjo načelstva II. skupine Rudarske zadruge je Trboveljska premožkopna družba določila kot podporo za delno zaposlene rudarje Din 300 tisoč, ki se bo razdelila med rudarje v obliki brezplačne bele in deloma tudi krušne moke

v dveh obrokih, in sicer prvi obrok takoj po 1. juliju, drugi obrok pa po 1. avgustu. Za rudnike TPD Trbovlje, Zagorje, Hrastnik, Rajhenbrugg in Kočevje se bo na ta način razdelilo nad 10 vagonov bele moke. Rudarji v Hudi jami - Brezno bodo od razdeljevanja brezplačne moke izključeni, ker so delali 22 do 24 siltov na mesec. Zato bodo pa drugi rudniki, ki občutno praznujejo, prejeli več. Pri tem bi se naj upošteval posebno rudnik Kočevje, kjer so rudarji najbolj prizadeti.

Delo rudarskih zaupnikov v letu 1934. Zaupniki II. skupine rudarske zadruge so v letu 1934 izvršili 2026 intervencij, 142 sej, 34 shodov, 86 sestankov, 30 konferenc, 114 delegacij, došlih pisem in vlog je bilo 1131, odposlanih pisem in vlog je bilo 1055, odposlanih brzojavov je bilo 17 in telefoničnih pogovorov 21. Poslovnih ur je bilo 204, katere so zaupniki posestili 1720 krat. To je delo tistih zaupnikov, ki so jih napadali z vseh strani demagogi s pomočjo eksponentk ženske organizacije. To je delo tistih zaupnikov, proti katerim so Gnilšek, Bastič in Giulati pobirali po Trbovljah podpise ter prosili rudarsko oblast, naj jih razreši njihovih mandatov. Delavska javnost lahko sodi.

Hrastnik

Da so deležni naši rudarji v času krize, poleg drugih dobrin tudi največje bede, pomanjkanja in zapostavljanja, je znano. Naravnost nezgodno pa je, kar se dogaja pri rudniku Ojstro, kjer nekateri tamošnji pazniki prav brutalno in neohlakano nastopajo. Tako se zgodi, da se takle gospod za malenkost, če n. pr. z »laistungo« momentano ni zadovoljen, nahuji in opusje s smrkavcem in pastirjem in z besedami, ki jih dostojen človek v družbi ljudi ne rabi. In če pomislimo, da so to ljudje, ki po večini zahajajo v boljše družbo, bo pač zanimivo slišati, dali se tudi tamkaj titulirajo s »prokletimi osli« in sličnim? Če pa to ni slučaj, potem tudi mi delavci odklanjamo take naslove in upamo, da bo to zadostovalo.

Kranj

Vsem izletnikom v Celje! Za posebni vlak je treba kupljenih 150 celih, oziroma 300 polovičnih voznih listkov. Tudi vsi tisti, ki potujejo preko prej omenjenega števila, plačajo polovično vožnjo. Torej stane cena vožnje za izlet Din 38.— (Všteta je nočna taksa za povratek Din 2.—, za vsakega posameznika). Poleg tega pa stane še izletniški znak Din 3.—, oziroma Din 1.— za pisarniške stroške podružnice. Skupna cena za izlet znaša končno Din 42.—, za svojece Din 40.—. Prosimo, da izletniki to upoštevajo in da blagajniku doplačajo eventualni primanjkljaj. — Za izlet se je prijavila tudi godba iz Šenčurja. — Izletniški odbor.

Spopad fantov radi cerkvene zastave (bandera). V vasi Olševek je bila v nedeljo procesija. Iz okoliških podružnic kakor tudi iz šenčurske župnije prinesejo radi večje slavnosti k procesiji zastave cerkvenih patronov. Običaj je, da zastave nosijo fantje naborniki. Zastavo lužanske cerkve pa so osvojili pred procesijo zastavonoše fantje, ki so že odslužili vojaški rok. Fantje naborniki so se žutili radi tega osramočene, kar je dalo povod, da so se spopadli s svojimi tekmovalci. Razvila se je ostrba borba pred cerkvijo, v katero so posegli tudi možje in menda tudi ženske, ki so pomagale »nepravilnim« prisvajalcem časti. Menda jo je neka ženska pri boju skupila tako, da je morala iskati zdravniške pomoči. Po ne navadni borbi je bila zastava za procesijo nesposobna, tako da časti niso bili deležni potem ne prvi ne drugi fantje. Za neko podružnično zastavo pa je bil fantovski boj napovedan že v naprej; vsled tega je župnik prepovedal udeležbo pri procesiji. Podobni manjši incidenti so bili na praznik tudi v Šenčurju. Z zadevo se bo najbrže še pečalo sodišče.

Brezposelnost narašča — konec tekstilne konjunktore. V tovarni »Tekstil-Indus« je podjetje napovedalo ukinitve nočne partije. Vsled tega bo izgubilo delo 30 delavcev. Podjetje utemeljuje svoj ukrep s tem, da ni zadovoljivih kupčij in da bo tudi za ostalo delavstvo uvedlo 8-urni delavnik. Vsled slabega konzuma delavsko-kmečkih množic je verjetno, da se bodo skladišča tekstilnih izdelkov začela kopičiti, in da bo nastala kriza v tekstilni industriji. S tem bo tekstilno delavstvo prisiljeno, potem razredne organizacije boriti se za krajši delavnik in za boljše plače, in s tem proti lastni brezposelnosti. Kajti logično je: več zaposlenega delavstva s primernim zaslužkom, tem večji bo konsum tekstilnega blaga.

Pozor naročniki! Kdor za prvo polletje še ni poravnal vse noračnine, naj to stori. Vsakomu, kdor lista iz neopravičenih razlogov ne plača, se bo list brez večkratnega opominjanja ustavil. Izkoriščevalce delavskega lista pa bomo razkrinkali. — Poverjenik.

Jesenice

Nad vse uspeli obisk Celjanov na Jesenicah.

Za Binkošti so obiskali celjski sodruži jeseniške, da se z njimi spoznajo in da spoznajo gornji del savske doline. Sodrugi med sodruži, da utrdijo prijateljstvo, ki bo zelo potrebno v teh težkih časih, ko bodo razne borbe iskale moze, trdih mišic in krepke volje. Kar poln poseben vlak je prišel na Jesenice v nedeljo dopoldne, ki ga je na lokomotivi krasil protifašistični emblema, znak treh puščic. Na Jesenicah so pričakali Celjane Jeseničani: z godbo, tremi rdečimi prapori, pevskim zborom in nekaj sto borci za boljše bodočnost delavstva. Godba je zaigrala, pevci so zapeli, s. Škrli je imenu Jeseničanov izrekel gostom dobrodošlico, za katero se je zahvalil s. Plankar iz Celja, spet godba in petje in kmalu se je začel pomikati proti Delavskemu domu velik spreved s prapori in godbo ter kakimi 800 udeleženci, ki so manifestirali delavsko solidarnost.

Zatem je bil odmor. Popoldne nogometna tekma med jeseniškimi delavskimi SK. Kovinarjem in celjskim SK. Olimpijcem, ki se je seveda končala tako kakor je prav — neodločeno. Zvečer se je vršil koncert kovinarske godbe na vrtu Delavskega doma, med katerim se je razvilo tako prijateljsko veselje, kakršnega na Jesenicah ni bilo že nekaj let. Poleg neštetihih komadov, ki jih je krasno predvajala kovinarska godba, smo slišali tudi petje celjske »Svobode«, ki je predvajala kakih 20 zborov, predvsem narodnih in delavskih pesmi, z ono znano preciznostjo, sigurnostjo in rutino kakor je to značilno za ta odlični pevski zbor pod vodstvom prav tako odličnega pevovodja s. Preglja Cirila. Ta večer, ki je trajal v pozno noč, bo ostal marsikomur v neizbrisnem spominu, ker bilo je to res neprisljano veselje, kakršno je mogoče samo med sodruži enega prepričanja in ene volje.

Drugatega dne so odšli nekateri Celjani na Golico, večina pa je odšla dopoldne z godbo kovinarjev proti Bledu skozi Vintgar. Pridružilo se je sodrugom še mnogo Jeseničanov — in lep spreved se je razvil skozi krasne predele naše lepe Gorenjske. V Gorjah je bil manjši odmor, med katerim je imel s. dr. Štepihar poučno predavanje o justici v fašistični državi. Okrog 1. ure popoldne so prišli vsi skupaj na Bled, kjer se je vršil od 3. do pol 6. ure na vrtu hotela Zaka vrtni koncert kovinarske godbe in pevškega zbora celjske »Svobode«. Bilo je prav lepo. Nekateri so se kopali v toplem jezeru, drugi so se vozili po jezeru, tretji so počivali ob krasnih pesmih pevcev in zvokih godbe. — Okrog pol 4. ure je prišel iz Kranja poln avtobus delegatov s kongresa Splošne delavske zveze v Kranju z mednarodnimi gosti vred. Ti so si tudi ogledali naše delavsko pobratimstvo. Tudi nekaj zagrebških »Pri-

jateljv prirode« je bilo med nami. Tako da je bil izlet res

popratimija in obnova delavske solidarnosti.

Le prekmalu je prišel čas odhoda. Ob 6. uri zvečer smo prispeli na Jesenice, odkoder smo odkorakali z godbo v Delavski dom in ob 8. uri spet k odhodu vlaka.

Prav lepo je bilo. Jeseničani so bili z izletom nad vse zadovoljni in kolikor nam je znano, so tudi Celjani glasno izražali svoje zadovoljstvo nad jeseniško gostoljubnostjo in nad prisrčnostjo sprejema.

Naša volja se je spet kovala, naša zavest se je utrjevala in pripravljala na borbe v teh kritičnih časih.

Izlet Celjanov je nad vse uspel — in čast vsem, ki so kaj pripomogli k temu uspehu.

Kino Radio na Jesenicah predvaja v soboto in nedeljo ob pol 9. uri zvečer (v soboto in nedeljo tudi ob 3. uri pop.) nad

vse zanimiv film »Tarzan in njegova družica« z J. Weissmüllerjem v gl. vlogi. Dodatki običajni. — Sledi »Eroticon« z Ito Rino.

Šoštanj

Svoji k svojim! List »Delavska politika« je dobila zadnje čase veliko privlačno silo, tako da je že 50% tukajšnjega obrtništva naročeno na njo. Nekateri pa se še vedno držijo ob strani in čakajo. Naše mnenje pa je, da kdor ne podpira delavskega tiska, ta tudi ni mara delavskega denarja, posebno velja to za trgovine ki so izrecno navezane na denar delavskih žuljev, pa niso naročene na naš list. Vsem delavcem pa na srce polagamo, da kupujejo samo v trgovinah in pri obrtnikih, ki smo jih že parkrat imenoma navedli v našem listu. Vse druge pa bomo še vprašali, če ne marajo delavskega tiska. Svoji k svojim, je naše geslo in po njem se naj točno ravna vse naše delavstvo iz Šoštanja in okolice.

Splošna gospodarska in konzumna zadruga za Gorenjsko

r. z. z. o. z. na Jesenicah

vabi na temelju §§ 26 in 33 svojih pravil na redna članska zborovanja in na redni občni zbor zadruga.

Redna članska zborovanja se bodo vršila po § 23 zadr. pravil za posamezna oddajališča kakor sledi:

Sava: v četrtek, dne 18. julija 1935 ob 7. uri zvečer v veliki dvorani Delavskega doma na Savi.

Jesenice: v torek, dne 16. julija ob 7. uri zvečer v Delavskem domu na Savi.

Koroška Bela: v soboto, dne 13. julija ob 7. uri zvečer v zadr. podr. gostilni »Pri Konjiču« na Slov. Javorniku.

Borovlje-Slov. Javornik: v sredo, dne 17. julija ob 7. uri zvečer v zadr. podr. gostilni »Pri Konjiču«.

Mojstrana: v nedeljo, dne 21. julija ob 3. uri popoldne v prostorih hotela Rabič v Mojstrani.

Dobrava: v ponedeljek, dne 15. julija ob 7. uri zvečer (prostor določi krajevni odbor).

Sp. Gorje: v nedeljo, dne 14. julija ob 3. uri popoldne v dvorani Zadrugnega doma v Gorjah.

Dnevni red teh zborovanj je sledeč:

1. Poročilo predsednika, tajnika in blagajnika krajevnega odbora.

2. Poročila zastopnikov osrednjega vodstva zadruga.

3. Volitev krajevnega odbora in delegatov za občni zbor.

4. Predlogi, raznoterosti in slučajnosti.

Redni občni zbor

se bo vršil v nedeljo, dne 28. julija 1935 ob 9. uri dopoldne v veliki dvorani Delavskega doma na Savi s sledečim dnevnim redom:

Razno

Kasnajte krivca!

Naš list je v zadnji številki obširno poročal o razmerah v beograjski markarnici, katerih žrtev je postala ona, ki je vse razkrinkala. Šele nož v njeni roki je napravil konec suženstvu delavk v tem državnem zavodu, kar pa mora plačati nesrečnica z dve leti ječe. Kaj pa bo z dejanskim krivcem, ravnateljem Manojlovičem? Službe so ga sicer razrešili — in nič več? Rumica Soukupova bo sedela dve leti za omreženimi okni, on, ki je dejanski krivec vsega, bo pa prosto hodil po svetu? Kaznujte krivca, je pisal zadnjič »Slovenec«. Kaznujte jih, pravimo zdaj mi.

»Rezijski fond«. Glasilo Združenja poduradnikov finančne kontrole »Finančna kontrola« objavlja zanimive podatke o takozvanem »rezijskem fondu«, ki je last poduradnikov finančne kontrole. Izvajanja so izredno zanimiva, zato jih v izvlečku ponatiskujemo: V začetku l. 1923 je bila v Sarajevu ustanovljena »Zajednica za preskrbo poduradnikov finančne kontrole z obleko, perilom in obutvijo«. Vsi poduradniki so bili primorani plačati tej zajednici po 15 Din deleža. Pri staležu 8000 poduradnikov je zneslo to okroglo Din 120.000. V proračunu za l. 1924-25 je bil poduradnikom odobren kredit za nabavo uniform v znesku 15 milijonov dinarjev, ali okroglo Din 1876 za vsakega posameznika. Generalna direkcija neposrednih davkov pa je v zvezi z odobritvijo tega kredita izdala nalog vsem oddelkom finančne kontrole, da morajo od

vseh podrejenih organov dati potrditi prejem denarja, ne smejo jim ga pa izplačati, marveč s potrdili vred poslati zgoraj omenjeni zajednici v Sarajevo. Širile so se govorice, da zajednica tega denarja ne bo obdržala zase, ampak da ga bo naložila v nekih bankah, ki pa že tedaj niso bile znane kot posebno solidne in trdne. Radi teh govoric so se nekateri predstojniki na lastno pest odločili, da denarja ne bodo poslali v Sarajevo. In res je zajednica prejela od odobrenih 15 milijonov dinarjev samo 10 milijonov nakazanih. Zanimivo je, da nista niti ministrstvo niti generalna direkcija neposrednih davkov nikoli uvedli kakšnega postopanja proti tistim predstojnikom, ki so denar izplačali, namestu da bi ga bili poslali v Sarajevo. Niti vprašal ni nikdo kako je s tem denarjem. Ostalo so predstojniki edinic izplačali podrejenim organom. Z denarjem pa, ki je bil poslan v Sarajevo se je zgodilo točno tako kot je bilo predvideno. Zajednica je vložila vseh deset milijonov v banke, banke so propadle in od desetih milijonov dinarjev se je posrečilo rešiti vsega skupaj samo dva milijona. — Ko je bila l. 1927. odrejena likvidacija zajednice v Sarajevu, skoro ni bilo kaj likvidirati. Kolikor pa je bilo denarja, se ga je vložilo v tkzv. rezijski fond, ki je bil ustanovljen s posebnim pravilnikom. Premožnje tega fonda pa je romalo v podružnico Hipotekarne banke v Sarajevu, dočim je vložno knjižico prejel referent finančne kontrole v Sarajevu v srambo. Ali že l. 1929. je bil ta pravilnik razveljavljen, denar fonda pa je kljub temu še nadalje ostal v Hipotekarni banki. K tej vlogi sta prišla še

dva milijona dinarjev, ki sta bila izplačana na račun konkurzne mase propadlih sarajevskih bank. L. 1929. je odredila Generalna direkcija neposrednih davkov, da se denar fonda razdeli na 15 tedaj obstoječih finančnih direktij. Do izplačila denarja pa ni prišlo, ampak je leto na to, vsled nove upravne razdelitve, bilo treba odrediti novo delitev fonda, ker se je število finančnih direktij znižalo za pet. Obenem se je po nalogu finančnega ministrstva moralo dirigirati denar iz Hipotekarne banke v Poštno hranilnico. V najnovešem času pa je

morala Poštna hranilnica ta denar zopet vplačati Hipotekarni banki, kjer je sedaj naložen. Kdaj bodo finančni organi kot lastniki tega denarja prišli v njegovo posest je vprašanje, ki zanima prizadete.

Književnost

Cankar v plzenski »Novi Dobi«. V nedeljski literarni in kulturni prilogi čl. soc. dem. dnevnika »Nova Doba« v Plznu je izšla v prevodu Jana Šolca črtica Ivana Cankarja: »Publikum«

Sportna rubrika

Službeno iz D. N. S. P. (seja 26. VI.)

1. V svrhu definitivnega sprejema pravilnikov D. N. S. P. in ureditve vseh tekočih zadev sklicujemo širšo sejo U. O. D. N. S. P., kateri zamorejo prisostvovati tudi po en delegat vsakega včlanjenega kluba. Seja se bo vršila v Celju v nedeljo 7. VII. ob 18. uri. Potrebna navodila slede pismeno.

2. Ker S. K. Amater in S. K. Retje kljub opetovanim pozivom nista poslala izjave o pristopu v D. N. S. P., se ne moreta smatrati za člana podzveze. Vsled tega se razveljavljajo tekmovanja v trboveljskih revirjih s pripombo, da bodo klubi, ki so člani D. N. S. P., še tekom te sezone odigrali tekme za prehodni pokal klubov trboveljskih revirjev. Termini se določijo na seji v Celju.

Kot zastopnik revirskih klubov za letošnje pokalno tekmovanje v Celju, dne 7. VII. se določi S. K. Doberna Trbovlje, ki prejme tozadevno posebna navodila.

3. V Celju nastopijo klubi v sprevedu v klubskih dresih. Za tekmovanje pa se določijo klubom sledeči dresi:

Olimp — rudeči dresi, bele hlačke, Svoboda Maribor — beli dresi, zelene hlačke.

Grafika Ljubljana — črnorumeni dresi, črne hlačke.

Doberna Trbovlje — zeleni dresi, črne hlačke.

4. Dolžnost vseh klubov članov D. N. S. P. je, da pismena navodila, ki jih dobe te dni, do zadnje malenkosti najtočneje izvrše.

Uspešni nastopi ljubljanske Svobode

Na praznik, dne 20. t. m. je odigrala ljubljanska »Svoboda« v Novem mestu proti tamkajšnjemu športnemu klubu prijateljsko nogometno tekmo. Rezultat 5 : 2 za Svobodo.

Svobodaši so bili v Novem mestu zelo prisrčno sprejeti. Upamo, da bomo tam snujoči se klub skoro pozdravili v naši delavsko-nameščenski sportni podzvezi.

Rezerva Svobode pa je v nedeljo gostovala v Mengšu, kjer pa je ostal rezultat 0 : 0. Mladi Svobodaši so bili sicer tehnično v premoči, toda proti fizično jačjemu nasprotniku niso mogli uspeti. Tudi S. K. Mengoš je izrazil željo za vstop v podzvezo.

S. K. Svoboda : S. K. Slovan 3 : 1 (2 : 0). V nedeljo se je vršila na igrišču Primorja prvenstvena tekma med gornjima kluboma. Svoboda je zasluzeno zmagala. Tokrat se je zopet pokazala disciplina meščanskega kluba v bolj slabi luči, ker so igralci dejansko napadli najprvo sodnika, potem pa še igralca Svobode. Na podsavet je, da enkrat odločno poskrbi za red. Svoboda Maribor : Ilirija Ljubljana v Mariboru

Še dve tekmi igrajo Svobodaši in sicer proti klubu, ki hoče postati prvak L. N. P.-a in klubu, ki je zadnji v tabeli. V teh dveh tekmah se kroji usoda Svobode: obstoj v podsavezni ligi — ali padec v II. razred. Igralci Ilirija ni nepremagljiva. Ne zanašajte se na zadnjega v tabeli, marveč že v nedeljo pokažite, kaj znate. Složnost, odločnost in zavest, da zastopate kot edini klub delavski sport v podsavezni ligi, mora izvojevati uspeh.

Delavci, nameščenci, ki ste prijatelji delavskega športa, v nedeljo popoldne vsi na igrišče Svobode in podprite Vaše sodruge v borbi proti najmočnejšemu meščanskemu klubu v dravski banovini.

SK Hrastnik : SK Retje 6 : 2. V nedeljo je SK Hrastnik povabil SK Retje iz Trbovelj na prijateljsko tekmo ter ga premagal s 6 : 2. Oboje moštvo je pokazalo lepo igro. Hrastnik pa je tudi imel lep training za nedeljo proti Zagorju. V predtekmi je rez. SK Hrastnika zmagala proti kombiniranemu moštvu SK Triglava s 10 : 0. Obe moštvi sta se precej popravili in pokazali lepo igro. V nedeljo se srečata v Zagorju SK Hrastnik in SK Zagorje. Vprašanje je še, kateri izmed obeh klubov bo prvak okrožja. Zato vlada za tekmo veliko zanimanje. V predtekmi bosta nastopili obe rezervi.

Delamo

da Vas dobro in pošteno oblečemo

Naše cene so:

	Din
Obleke za delavnik	120-160
Volnene obleke . . .	170-390
Fantovske obleke . . .	110-290
Hlače	75-160
Otroške obleke . . .	60-130
Športske kape . . .	10- 18
Nepremočljivi hubertusi	320, 260, 160

TIVAR-OBLEKE

Parna pekarna Karl Robaus

Maribor, Koroška cesta 24

Najstarejša mariborska pekarna. — Najmoderneje opremljeni obrat.

Vljudno naznanjam, da sem predala svojo pekarno z dnem 1. julija t. l.

gospodu pek. mojstru Karolu Rakuši.

Zahvaljujem se svojim cenj. odjemalcem za njih naklonjenost ter jih obenem prosim, da ohranijo svojo naklonjenost tudi mojemu nasledniku.

Helena Robaus.

Prevel sem od gospe Helene Robaus staroslavno pekarno, ki jo bom vodil pod imenom

Karla Robausa nasl. Karol Rakuša.

Potrudil se bom, da s svojim strokovnim znanjem ohranim sloves, ki ga uživa pekarna tako radi prvovrstnega peciva in najboljše postrežbe kakor tudi radi svoje zgodovinske znamenitosti.

Vse cenj. odjemalce prosim, da naklonijo svoje zaupanje tudi meni.

Karol Rakuša.